

Lausunto

17.3.2021

VN/4432/2021
VN/4432/2021-OM-4

Sisäministeriö

Oikeusministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi siviilihenkilöiden osallistumisesta kriisinhallintaan annetun lain muuttamisesta

Sisäministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi siviilihenkilöiden osallistumisesta kriisinhallintaan annetun lain muuttamisesta. Esitysluonnoksen mukaan siviilikriisinhallinnan resurssien turvaamiseksi ja kehittämiseksi asiantuntijoiden toimikausia voitaisiin rajata perusteilla, jotka liittyvät siihen, milloin, kuinka kauan ja missä siviilikriisinhallintatehtävissä henkilö on aiemmin toiminut. Lakiin kaavaillaan otettavaksi myös säännös irtisanomisajan pituudesta, viittaussäännöksiä valtion virkamieslain nimittämismenettelyä koskeviin säännöksiin ja sääntelyä valituskiellosta rekrytointia koskeviin päätöksiin. Esitysluonnoksen liitteenä on luonnos valtioneuvoston asetukseksi, jolla säädettäisiin tarkemmin toimikausia rajaavista perusteista. Oikeusministeriö toteaa lausuntonaan seuraavan.

Esityksen tavoitteena on kehittää ulkomaille lähetettävien siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden rekrytointia koskevaa sääntelyä, jotta Suomella olisi siviilikriisinhallinnan osallistumistavoitteisiinsa ja painopistealueisiinsa nähden käytettävissään riittävän suuri, monipuolinen ja osaava asiantuntijajoukko samalla huomioiden muun muassa siviilikriisinhallintaan osallistumisen aiheuttama vaikutus asiantuntijoiden taustatyöntekijöiden henkilöstöresursseihin. Tavoitetta voidaan oikeusministeriön näkökulmasta pitää kannatettavana.

Siviilikriisinhallinta kattaa konfliktien ehkäisemiseen sekä rauhan ja vakauden ylläpitämiseen tähtäivät toimet, mutta myös pitkäkestoisemmat tilapäiset toimet, joiden tavoitteena on vahvistaa julkista hallintoa, oikeusvaltioperiaatteita, ihmisoikeuksia ja demokratiaa. Siviilikriisinhallinnan tehtävät vaihtelevat tuki-, tarkkailu-, neuvonanto- ja koulutustehtävistä eri viranomaistoimijoita, kuten oikeuslaitosta korvaaviin tehtäviin toimeenpanevissa operaatioissa.

Suomen siviilikriisinhallintastrategian mukaan Suomen osallistumisen vahvistamisen ja näkyvyyden kannalta riittävän asiantuntijapoolin ylläpitäminen ja rekrytointi ovat keskeisimpiä kotimaan valmiuksien tehtäviä. Rekrytoinnin onnistuminen edellyttää taustatyöntekijöiden johdon sitoutumista kriisinhallintapolitiikkaan ja kansallisiin valmiustavoitteisiin. Palvelussuhteen keston rajaamista voi taustatyöntekijöiden näkökulmasta pitää hyvänä uudistuksena, kuten myös palvelussuhteeseen nimitettävää koskevien ehtojen joustoa.

Esitysluonnoksen mukaan siviilikriisinhallintalakia selkeytettäisiin myös mm. siten, että valtion velvollisuutta myöntää palveluksessaan olevalle virkavapautta tai vapautusta työstä Kriisinhallintakeskuksen järjestämän siviilikriisinhallinnan peruskoulutuksen ajaksi laajennettaisiin koskemaan myös Kriisinhallintakeskuksen osoittamaa siviilikriisinhallinnan peruskoulutusta. Lisäksi velvollisuus myöntää virkavapautta tai vapautusta työstä laajennettaisiin koskemaan myös palvelussuhteen jälkeistä palautetilaisuutta.

Kaavailut muutokset selventävät ja yhdenvertaistavat nykyistä sääntelyä, ja tukevat uraporrasajattelua, jota voidaan pitää myös taustatyöntekijöiden etuna.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Oikeusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 25
 00023 Valtioneuvosto

Eteläesplanadi 10
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

09 1606 7730
 +358 9 1606 7730

oikeusministerio@om.fi
 oikeusministerio.fi

Esitysluonnoksessa ehdotetaan lisäksi, että laissa Kriisinhallintakeskuksen nimi muutettaisiin Siviilikriisinhallintakeskukseksi. Nimen muuttaminen on oikeusministeriön mielestä tarkoituksenmukaista ja kannatettavaa.

Esitysluonnoksessa kaavailut lainmuutokset on kirjoitettu tarkkarajaisesti ja täsmällisesti, sekä perusteltu kattavasti. Oikeusministeriö kuitenkin toteaa, että esitysluonnoksen säännöskohtaisten perustelujen perusteella lakia kaavailtaisiin muutettavaksi myös 5 §:n osalta, jossa säädetään julkisoikeudellisesta palvelussuhteesta. Mainittua pykälää ei ole itse lakiehdotuksessa, eikä liitteen rinnakkaistekstissäkään. Lisäksi 4 e § on lakiehdotuksessa kahteen kertaan.

Ylijohtaja

Johanna Suurpää

Lainsäädäntöneuvos

Veli-Pekka Hautamäki

Jakelu

SM Sisäministeriö

Tiedoksi

Kansliapäällikkö Pekka Timonen
Lainsäädäntöjohtaja Susanna Siitonen
Ministerin erityisavustaja Jade Malmi